

ՄՅԵՐԻՏ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՊԻՈՆՆԵՐԱԿԱՆ ՍԵՐԻԱ

ԱՌԱՆՑ ԼԵՆԻՆԻ —
ԼԵՆԻՆԻ ՊԵՍ

(ԲԵՄԱԴՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ)

ԹԻՐԳԱՆ. Ն. ԶԱՐԵԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1927

17 JUL 2006
19 NOV 2010

891.71

Q-70

այդ

ԿՈՄՅԵՐԻՏ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ՍԵՐԻԱ

ԱՌԱՆՑ ԼԵՆԻՆԻ-
ԼԵՆԻՆԻ ՊԵՍ

(Բեմադրելու համար)

Թարգմ. Ն. ԶԱՐՅԱՆ

Պետական Հրատարակչություն.— Յերեվան. 1927

15.168
05-4

ԲԵՄԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Պիեսի բեմադրություն համար վոչ մի նկարված դեկորացիա հարկավոր չի: Բեմի խորքում պետք է դնել յերկու փոքրիկ դադգյահ (ստանոկ), իսկ դադգյահ չեղած դեպքում՝ յերկու սեղան: Լավ կլինի դադգյահներ լի մոտ սարքել սանդուղք՝ նրանց վրա խաղալը հարմար դարձնելու համար: Այդ դադգյահները պետք է ոգտագործել բանվորներին, Անտանտին, բուրժուազիային բեմի վրա շարժողության մեջ դնելու համար: Բացի այդ՝ անհրաժեշտ է սարքել 5-րդ եջի պլանի համաձայն մի վահան, վորն ամբողջ խաղի ընթացքում մնալու յե բեմի կենտրոնում:

Վահանը պետք է դնել բեմի յետևի մասից յերկու արշին հեռավորության վրա:

Վահանը պատրաստվում է հետևյալ կերպ. վերջընում են $2\frac{1}{2}$ արշին լայնության և $3\frac{1}{4}$ արշ. բարձրության փայտե շրջանակ. շրջանակը պատում են դրվագաթերթով (фанера): Վերից 4 վերջով ներքև նրա վրա բացում են 12×20 վերջ. չափ մի անցք: Հետո, վահանի շրջանակից, ինչպես և մեկը մյուսից 4 վերջ. հեռավորության վրա, բացում են 2 դռնակ, յուրաքանչյուրը 1 արշ. 9 վերջ. բարձրությամբ և 14 վերջ. լայնությամբ: Դռնակների կողերին շրջանակի ներքևից $1\frac{1}{4}$ արշ. դեպի վեր բանալ 2 փոքրիկ կլոր անցքեր, վորոնց մեջ տեղավորվելու յեն ձայնատար-

ԲԵՄԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Պիեսի բեմադրություն համար վոչ մի նկարված դեկորացիա հարկավոր չի: Բեմի խորքում պետք է դնել յերկու փոքրիկ դադգյահ (ստանոկ), իսկ դադգյահ չեղած դեպքում՝ յերկու սեղան: Լավ կլինի դադգյահները մոտ սարքել սանդուղք՝ նրանց վրա խաղալը հարմար դարձնելու համար: Այդ դադգյահները պետք է ողտագործել բանվորներին, Անտանտին, բուրժուազիային բեմի վրա շարժողության մեջ դնելու համար: Բացի այդ՝ անհրաժեշտ է սարքել 5-րդ եջի պլանի համաձայն մի վահան, վորն ամբողջ խաղի ընթացքում մնալու յե բեմի կենտրոնում:

Վահանը պետք է դնել բեմի յետևի մասից յերկու արշին հեռավորության վրա:

Վահանը պատրաստվում է հետևյալ կերպ. վերցնում են $2\frac{1}{2}$ արշին լայնության և $3\frac{1}{4}$ արշ. բարձրության փայտե շրջանակ. շրջանակը պատում են դրվագաթերթով (фанера): Վերից 4 վերջուկ ներքև նրա վրա բացում են 12×20 վերջ. չափ մի անցք: Հետո, վահանի շրջանակից, ինչպես և մեկը մյուսից 4 վերջ. հեռավորության վրա, բացում են 2 դռնակ, յուրաքանչյուրը 1 արշ. 9 վերջ. բարձրությամբ և 14 վերջ. լայնությամբ: Դռնակների կողերին շրջանակի ներքևից $1\frac{1}{4}$ արշ. դեպի վեր բանալ 2 փոքրիկ կլոր անցքեր, վորոնց մեջ տեղավորվելու յեն ձայնատար-

ները (ուղարկողները)։ Այդ անցքերից յուրաքանչյուրից վեր բացել մեկական քառակուսի անցք, այդ անցքերը պատելով կարմիր թղթով։ Յերե ձայնատարներն սկսում են գործել, այդ անցքերի յետևը վառվում են ելեկտրական լամպեր։ Ամբողջ վահանն ամրացվում է հատակին՝ պատվարակալների ոգնությամբ։

Պիեսի համար սպիտակ լուսից բացի հարկավոր են նաև կարմիր և կապույտ լույսեր։ Վորտեղ այդ չկա, հարկավոր է անցկացնել ժամանակավոր ելեկտրալար և ունենալ չորս կետ լույս, ըստվորում լամպերը հարկավոր է պատել գունավոր թղթով։ Ծայրահեղ դեպքում կարելի չէ խաղալ միայն ճերմակ լուսով։ Վորտեղ հնարավորություն կա—չպետք է չծուլանալ լույս անցկացնել, այդ դործը դժվար չէ և շատ եժան է։

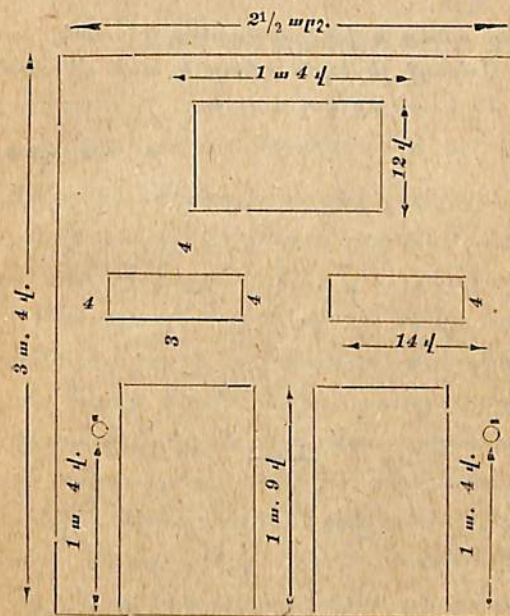
Պլակատները, վորոնք հայտնվում են վահանի վերևի անցքում, պետք է լինեն 12×20 վ. մեծությամբ, գրված դրվագաթերթի կամ ստվարաթղթի (կարտոնի) վրա։ Պլակատները յետևից պետք է ունենան բռնելու տեղեր, վորպեսզի վահանի յետևը կանգնած մարդիկ հեշտ կարողանան այդ պլակատները բարձրացնել և անցքից դեպի բեմ մեկնել։

Յեթե դժվար կլինի շարժուն սլաքներ ունեցող ժամացույց սարքել, կարելի չէ 12×20 վ. մեծությամբ ունեցող յերկու դրվագաթերթի վրա նկարել յերկու ժամացույց։ Մեկի վրա սլաքը պետք է ցույց տա 5 ժ. 50 ր., իսկ մյուսի վրա—6 ժ. 50 ր.։ Հարկ յեղած բուպիյն նախապես դրված և 5 ժ. 50 ր. ցույց տվող ժամացույցը պետք է արագութամբ փոխել 6 ժ. 50 րուպի ցույց տվող ժամացույցով։

Բոլոր պլակատները ներկայացումից առաջ պետք է դնել վահանի յետևը այն կարգով, ինչ կարգով նրանք

ցույց են տրվելու, ցույց տալու ժամանակ նրանց չըխառնելու, հարկավոր պլակատը չփնտռելու համար։ Հատուկ մարդ պետք է նշանակել այդ դործին հետևելու համար։

Ձայնատարները պետք է շինել ստվարաթղթից՝ փողի ձևով. Ձայնատարները դրվում են կլոր անց-

քերի մեջ։ Դիմումների տարափ ստեղծելու համար ոգտագործել հին լրագրերի պատառներ։

Յերգրերի ժամանակ պետք է յերգեն միայն աղջիկները, իսկ տղաները՝ պահպանելով ընդհանուր չափը՝ պետք է արտասանեն յերգի խոսքերը։

Գործարանի աղմուկը ներկայացնող «աղմկա-
րար որկեստը» ստեղծելու համար հարկավոր է վերցնել
մի մեծ թմբուկ, ճոճուակներ (трещотка), համրիչներ,
թակեր, փայտեր, պղնձե ափսեներ, պողպատի թեր-
թեր, զրվագաթերթեր, թիթեղ, յերկաթի կտորներ,
սուլիչներ, շղթաներ, տակը կոտրած շշեր (շշակների
համար) և այլն:

Պիեսը պետք է խաղալ արագ, հստակ, առանց
ձգձգելու: Ամբողջ յերեկոն պետք է տևի մի ժամ կամ
մեկ ժամ 10 րոպեյից վոչ ավելի:

Վ. Յուրցեվ

ԱՌԱՆՑ ԼԵՆԻՆԻ—ԼԵՆԻՆԻ ՊԵՍ

Առաջին պատկեր

ԻՆՉ ՊԱՏԱՀԵՑ

Վարագույրը իջեցրած է:

Վարագուրի առաջ հայտնվում է պիոները:

Պիոներ.—Թանգագին ընկերներ, յերեք տա-
րի սրանից առաջ Լենինը մեռավ: Մեր հայրերի
ընկեր, մեր յեղբայրների և քույրերի ուսուցիչ
և մեր մեծ պապ՝ Իլիչի մահը ծանր հարվածով
անձագանգեց բոլոր աշխատավոր մարդկանց սրը-
տերում: Բոլոր ճնշվածները, բոլոր զրկվածները
սուր կերպով զգացին այդ մեծ կորուստը: Կա-
պիտալի ստրուկ բազում միլիոնները տխրությամբ
խոնարհեցին իրենց գլուխները անմահ Իլիչի գե-
րեզմանի առաջ: Այդ լուրն առնելով՝ բուռն
հրճվանք զգաց համաշխարհային բուրժուազիան:
Նրա ստոր գործակալներն ավելի ուժեղացրին
իրենց ստոր պրովոկատորական աշխատանքը:

Թանգագին ընկերներ, հայրեր, մայրեր, յեղ-
բայրներ, քույրեր. 1924 թվի հունվարի 21-ին
ժամը 6-ից անց 50 րոպե մեռավ Իլիչը: Բայց

նրանց համար, ովքեր կառուցում ու պայքարում են, ովքեր կշարունակեն կառուցել ու պայքարել նոր կյանքի համար, նրանց համար Լենինը կապրի, հավիտյան կառաջնորդի նրանց դեպի այդ նոր կյանքը: Լենինի մահը նրա սկսած գործի մահը չէր: Նրա գործը շարունակում են մեր հայրերը, մեր յեղբայր-կոմյերիտականները: Նրա գործը կտանենք մենք—լենինյան պիոներներս: Մենք ապրել ենք, մենք ապրում ենք և ապրելու յենք մեծ, թանգազին Լենինի պատգամներով: Առանց Լենինի—Լենինի պես: (Գնում ե):

Գ Ո Ր Ծ Ա Ր Ա Ն Ո Ւ Մ

(Վարագույրը բարձրանում է. բեմը մութն է. մի մակագրություն է յերեվում վահանի վերին անցքում.)

1924 թ. ՀՈՒՆՎԱՐԻ 21

Բեմի յետեվում «աղմկարար որկեստրով» տըրվում է գործարանի աղմուկը: Աղմուկն սկզբում թույլ է, ապա աստիճանաբար աճում է յեվ ուժեղանում: Անցքից յերեվացող մակագրությունն անհետանում է, յեվ նրա տեղ յերեվում է ժամացույցի թվացույցը. սլաքները ցույց են տալիս 5 ժ. 50 րոպե: Բոպե ցույց տվող սլաքը գործարանի դրոշմի տակ սկսում է դանդաղությամբ առաջ շարժվել: Այդ սլաքը կատարում է լրիվ

շրջան: Վեցից անց է 50 րոպե: Բեմի յետեվից լսվում է հարված: Գործարանի աղմուկը վայրկենապես դադարում է: Հաստատվում է լիակատար լուռություն: Կապույտ լույս է: Բեմ է վազում առաջին բանվորը):

1-ին բանվոր (աղաղակում է բեմի վրա).— Ի՞նչ է պատահել... Ընկերներ, Այստեղ ինչ-վոր բան է պատահել:

(Հայտնվում է 2-րդ բանվորը):

2-րդ բանվոր.— Ի՞նչ է պատահել:

1-ին բանվոր.— Ինչ-վոր բան է պատահել: Մեր բաժանմունքում մեքենաները կանգ առան: Ինչո՞ւ:

2-րդ բանվոր.— Յես չգիտեմ: Մեր արհեստանոցում մոտորը կանգ առավ: Շարժաբեր փուլերը դուրս թռան փոկանիֆներից, Տրանսմիսիաներն անշարժացան, և դադարեցին լռեցին:

(Բեմ է վազում մի բանվորուհի):

Բանվորուհի.— Ի՞նչ է: Ի՞նչ պատահեց:

1-ին բանվոր.— Ինչո՞ւ յես հարցնում:

Բանվորուհի.— Մեզ մոտ, մանածային բաժնում, բոլոր հարյուր դադարեցաները հանկարծ մեկն կանգ առան:

(Բանվորունու խոսելու միջոցին ներս ե վա-
զում 3-րդ բանվորը):

3-րդ բանվոր.—Մեզ մոտ է: Յերեքհարուր
փթանոց մուրճը առանց վորեւ պատճառի, վերից
վար իջնելիս, ճանապարհի կեսին կանգ առավ՝
կաթվածահարի պես:

1-ին բանվոր.—Ախր ի՞նչ պատահեց: Բան-
թողի ժամանակ ել չի: Ժամը քանի՞սն է:

Բանվորուհի.—Դեռ վաղ է, 6-ից անց է 50:

(Չախեր բեմի յետեւից):

Առաջին.—Ե՛յ, այս ի՞նչ է: Ո՞վ կանգնեցրեց
մեքենաները:

Յերկրորդ.—Ընկերներ, Դինամո-մեքենան
կանգ առավ:

1-ին բանվոր.—Այս ի՞նչ է նշանակում:

2-րդ բանվոր.—Գնանք, ընկերներ, իմա-
նանք: (Գնում են):

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐ

(Արագությամբ բեմ՝ են մտնում 3 կաշվե կուրտ-
կա հագած, պորտֆելավոր մարդիկ):

Առաջին.—Ի՞նչ է պատահել, ընկերներ:

Յերկրորդ.—Յես դեռ չգիտեմ:

Յերրորդ.—Կարծես թե մի սիրտ դադարեց
տրոփել...

Առաջին.—Գուցե... վորեւ բան... Ի՞նչի՞ն
է պատահել...

Յերկրորդ (ներս խոսքը կտրելով).—Վնչ,
վնչ... ի՞նչ ես ասում... Հարկավոր է իմանալ...
Հարկավոր է ստուգել:

Յերրորդ.—Գնանք շրջկոմ:

Առաջին.—Շուտ, շուտ: Յե՛վ վոր կարևոր է—
հանգիստ: (Գնում են):

ՔԱՂՔԵՆԻՆԵՐ

(Լույսը մարում է: Խավարում, բեմի՝ կենտրոնում
մի լույս է վառվում *): Լույսը հանգչում է: Աջ ու
ձախ ծայրերից վառվում են յե՛վս ելի յերկու լապ-
տերներ: Լուսավորում են մեկ-մեկու: Հապտերների
լուսի մեջ յերեւում են յերկու քաղքենիներ**):

Առաջին Քաղքենի.—Իվան Իվանիչ, դո՛ւք եք:

Յերկրորդ.—Այո: Այդ դո՛ւք եք. Նիկոլայ
Պետրովիչ:

(Կենտրոնում լույսը նորից է վառվում: Յերկուսը աջ
յե՛վ ձախ կողմերից կենտրոնի կողմն են ուղղում

* ելեկտրական փողբիկ լապտերներ:

** Այս տեսարանը չպետք է դարձնել ծիծաղաշարժ: Այդ կփը-
չացնի տպավորությունը: Հարկավոր է տեսարանին տալ դավա-
դրության, բաժնասանքի հատկանշական գծեր: Քաղքենիները վա-
խեցած տեսք ունեն, կուսած են, գլուխներն ուսերի մեջ քաշած,
ձայները խլացրած, զգուշավոր):

իրենց լապտերների լուսը: Անտեղ ե յերրորդ
քաղքենին):

Յ երրորդ քաղք.—Իվան Իվանիչ, Նիկոլայ
Պետրովիչ: Ի՞նչ ե պատահել...

(Քաղքենիները բեմի կենտրոնում իրար են մոտե-
նում: Առաջինն իր լապտերով լուսավորում ե յեր-
րորդի դեմքը, յերկրորդն սրաջնի: Յերրորդն ինքն
իր դեմքն ե լուսավորում):

Յ երկրորդ.—Գիտե՞ք, պարոններ, մեր բնակա-
րանում մի կոմպոնիստ ե ապրում: Առավոտյան,
ինչպես միշտ, աքլորացած դուրս գնաց, իսկ այժմ
փետրաթափ յետ դարձավ: Սչքերը խելագարի
աչքերի պես աննպատակ թափառում են... Յետ ու
առաջ ե վազում սենյակում, ինչպես գազանը
վանդակում... Յես գաղտագողի մոտեցա նրա
դռանը և ականջս դռան անցքին դրի. լսում եմ՝
նա շարունակ քրթմնջում ե. «Զի կարող պատա-
հել... չի կարող պատահել»:

Յ երրորդ.—Յերեկ միջազգային բարդու-
թյուն ե առաջացել...

Առաջին.—Այո, այո, այո... մեր խոհանոցում
ասում եյին, իբր թե Անտանտը բայլչիկներին
պատերազմ ե հայտարարել:

Յ երկրորդ.—Այդ ճիշտ ե... բոլորովին ճիշտ...
Իմ վերունիան—նա Յենտրոբուլավկայում մեքե-
նագրուհի յե. լսել ե, իբր թե Ամերիկայից դեպի

բոլոր բայլչիկները այրող ճառագայթներ և թու-
նավոր գազեր են առաքվում:

Յ երրորդ.—Այդ չի կարող պատահել, Իվան
Իվանիչ: Այրող ճառագայթները կայրեն բոլորին,
ուժ հանդիպեն իրենց ճանապարհին: Նույնը և
թունավոր գազերը: Այդպիսի բան չի կարող պա-
տահել: Դուք հո գիտեք, վոր Անտանտը, այնու-
ամենայնիվ, շատ մարդասեր ե և բայլչիկներեց
բացի ուրիշի չի ուզի վնասել:

Առաջին.—Այո, այո, այո, այդ կասկածից
վեր ե, Սիմյոն Սիմյոնիչ: Պատերազմից մենք
վախ չաւենք: Դուք վո՞ր թվին եք ծնվել, Սի-
մյոն Սիմյոնիչ:

Յ երրորդ.—Յէս: Ութսուն չորս թվին. ինձ
չեն տանի...

Առաջին.—Հը... գնում ենք, պարոններ:

Յ երկրորդ.—Այո, այո... գնանք...

Յ երրորդ.—Ինչ ասես, վոր չպատահի: (Դուրս
են գնում):

ԱՆՏԱՆՏԸ

(Կապույտ լույս: Յերկրորդ պլանի աջ կողքի կու-
լիսի լետեվից մեկնվում ե մի փոքրիկ պլակատ,
վորի վրա գրված ե «Լեհաստան»: Նրա յետեվից
դուրս ե գալիս մի տգեղ կերպարանք: Շուրջն ե
նայում: Յերկրորդ պլանի ձախ կուլիսից պարզվում

Ե մի ուրիշ պլակատ «Յապոնիա» մակագրությամբ):

Լեհաստան.—Ե՛հ:

Յապոնիա.—Ե՛հ:

Լեհաստան.—Դուք վոչինչ չնկատեցի՞ք:

Յապոնիա.—Նկատեցի: Իսկ դուք:

Լեհաստան.—Յես ել:

Յապոնիա.—Նրանց մոտ ինչ-վոր բան ե պատահել:

Լեհաստան.—Այո: Յեվ, կարծես, լուրջ բան:

Յապոնիա.—Զի՞ խորտակվել արդյոք այդ անիծված կուսակցությունը:

Լեհաստան.—Դեռ չգիտեմ:

(Առաջին պլանի կուլիսների յետեվից դուրս են գալիս ելի յերկու պլակատներ՝ «Անգլիա» յեվ «Փրանսիա» մակագրությամբ: Դուրս են ցցվում յերկու նոր կերպարանքներ):

Անգլիա.—Ի՞նչ ե պատահել:

Փրանսիա.—Ի՞նչ ե պատահել:

Լեհաստան.—Դեռ պարզված չե:

Յապոնիա.—Բայց կարծես ինչ-վոր շատ լուրջ բան կա:

Լեհաստան.—Կհրաժալե՞ք հարձակվել: Այս պես ասած—հասցնել առաջին հարվածը:

Անգլիա.—Վոչ, վոչ... պետք ե սպասել Ամերիկային:

(Բեմի մեջտեղից բարձրանում ե Ամերիկան):

Ամերիկա.—Ուրախ: Ի՞նչ ե պատահել:

Լեհաստան.—Մեզ դեռ չհաջողվեց պարզել...

Յապոնիա.—Բայց կարծես թե ինչ-վոր շատ լուրջ բան:

Լեհաստան.—Գուցե կհրամայեք հարձակվել: Այսպես ասած՝ հասցնել առաջին հարվածը:

Ամերիկա.—Վոչ, վոչ... սպասեցեք... լավ նայեցեք, զգաստ... Հարմար ըոպեն չպետք ե ձեռքից բաց թողնել... Հարկավոր ե իմանալ՝ ինչ ե պատահել... Գուցե մենք այժմ կարող կլինենք խաղը տանել: Ուրախ: Կոմմունիստների մոտ ինչ-վոր բան ե պատահել...

Լեհաստան.—Ինչ-վոր բան ե պատահել...

Փրանսիա.—Ինչ-վոր բան ե պատահել...

Յապոնիա.—Ինչ-վոր բան ե պատահել...

Անգլիա.—Ինչ-վոր բան ե պատահել...

(Լույսը հանգչում ե):

Յերկուրդ պատկեր

ԼԵՆԻՆԸ ՄԵՌԱՎ

Մութն ե:
Լոռւթյուն:

(Լոռւթյունը հանկարծ խանգարում են դահլիճից ինչ-վոր ձայներ: Ձայները գալիս են դահլիճի ծայրից, ապա մոտենում են բեմին: Չորրորդ ձայնարկումից հետո ձայները բարձրանում են բեմ՝ իրարից հեռանալով):

1-ին ձայն.— Ընկերներ, լուռ: Լսեցեք, մեռավ Վլադիմիր Իլյիչ Լենինը:

2-րդ ձայն.— Բանվորներ ամբողջ աշխարհի, լսեցեք: Մեռավ մեր ղեկավարը: Մեռավ մեծ Լենինը:

3-րդ ձայն.— Վեփրկողուհներ, բերողուհներ, ուկրաինացիներ, լեզգիներ, լեռնականներ, հայեր, հրեաներ, թաթարներ, վրացիներ, կիրգիզներ, բաշկիրներ, սարթեր—մեռավ, մեռավ մեծագույն մարտիկը:

4-րդ ձայն (բեմի յետավից).— Յեվրոպա, Ամերիկա, Ասիա, Աֆրիկա, Ավստրալիա, լսեցեք: Մեռավ, մեռավ մեր մեծ ղեկավարը:

5-րդ ձայն.— Սպիտակամորթներ, դեղնամորթներ, սևամորթներ, կարմրամորթներ, Լենինը մեռավ, մեռավ մեծ Լենինը:

6-րդ ձայն.— Վե-ԿԱ-ՊԵ, կոմսոմոլ, պիոներներ, լսեցեք, մեռավ մեր ընկերը, ղեկավարը, ռուսացիչը, մեռավ Վլադիմիր Իլյիչ Լենինը:

1-ին ձայն (դալիճից).—

Արև, կանգ առ,
եխ, կանգ առ, լսիր, արև.
մի՛ գնդա այսոր ձյուններում.
գիտե՞ս դու,
գիտե՞ս, վոր արդեն դադարեց
Լենինի սիրտը հրահրուն:

2-րդ ձայն.—

Համաշխարհ, գործարան, անդուլ իմ դադգյահ,
չի գա նա փոթորկի ժամին.
լսիր, համաշխարհ, կորցրել են հանկարծ
բանական իրենց տիտանին:

3-րդ ձայն.—

Նլ յերբեք, յերբեք չեն թափվելու
խոսքերի հրդեհող կայծերը.
հեղափոխության հնոցից բորբ
հսկա հնոցական հեռացել ե: (Ա. Ժարով)

Բեմի վրա կապույտ լույս:

(Հնչում ե թաղման քայլերգը: Առաջին պլանի

ծախ կուլիսի յետեվից դանդաղ դուրս ե գալիս
պիոններունին, Կանգ ե առնում նախաբեմի աջա-
կողմում: Հստակ առոգանությամբ, ներդաշնակե-
լով իր խոսքերը թաղման քայլերգին, արտասա-
նում ե):

Պիոններունի.—

Գործարանները, գրասենյակները, նավախոր-
շերը

ստացան ծանր կաթված.—

Վլադիմիր Լենինը մեռել ե,

մեռել ե Իլյիչն ալեգարդ:

Մի սուր ցավ խիստ ծամածռեց

բերանները, դեմքերը մարդկային

Դոնբասի ածխահանքերից

մինչ վոսկոհանքերը Չիտայի:

Կարգացին՝ գունատ կանգ առան

յերկու խելահեղ բառից.

ոտար մարդկանց մոտ—ակամա—

հեկեկանքն ուսերը ցնցեց:

Ու վիշտը ծնկները ծալեց,

յերկերը վշտից հեկեկաց.—

մեռավ Վլադիմիր Լենինը,

ավագ ժողկոմը բանվորական:

(Լռում ե: Չախ կուլիսի յետեվից դուրս գալով,
բեմի վրայով, թաղման քայլերգի ութմով, դան-
դաղ, սգավոր շարքերով, զույգ-զույգ անցնում են

բանվորները, բանվորուհիները, գյուղացիները,
գեղջկուհիները, կոմյերիտականները, պիոնե-
րներ*):

Կապույտ գույնը փոխվում ե կաւմբի:

Պիոններունի (յերը առաջին շարքը բեմ ե
մտնում).—

Մի լացեք, մի լացեք, մի լացեք,

մի լացեք Լենինի վրա.

Թող հալիչ հնոցները լացեն

բոցեղեն աչքերով իրանց.

դազգյահներ, աղմուկից ճայթեք,

դող, դու մոտորը կտրատիր,

դեպ գործարաններ, գրասենյակներ ու դաշ-
տեր,

բանվորներ և գյուղացիք:

Մի տխրի, թույլ, ծուլ մի լինի,

ձեռք, պինդ կպիր ունիքին.

Լենին.

Կհիշենք մենք Լենինի

մարտական հրամանը մեկին:

Դրոշների բոցեր, վարարեք,

սեղմիր պինդ, ճնշում բանվորական,

Լենինը

միշտ մեզ հետ ե:

* Հնարավորության դեպքում այդ յերթի մեջ մտցնել բոլոր
յերկերների ներկայացուցիչներին՝ իրենց ազգային տարազներով:

Լենինը չի մեռել,

կա:

(Տրետյակով)

(Պիոներունին լուռ՝ ե: Գնում՝ ե: Թաղման քայ-
լերգն եւ չի հնչում: Լույսը սարում ե):

Ա.Ռ.Ա.Ն.Յ. Լ.ԵՆ.ԻՆ.Ի

Կապույտ լույս:

(Զանազան անկյուններից յեւ հանդիսական-
ների դահլիճից բեմ են գալիս — Լենատանը,
Փրանսիան, Անգլիան, Յապոնիան յեւ Ամերիկան:
Ասերիկան մի ձեռքով բռնել ե մենշեվիկի յեւ
եմինգրամստի վզերին հագցրած շղթան):

Ա.Մ.Ե.Ր.Ի.Կ.Ա.—Այժմ արթուն կաց: Սկսիր աշ-
խատանքը: (Եմինգրամստին յեւ մենշեվիկին) Մեր
հավատարիմ շներ, յեւք, գործի անցեք, իսկ մենք
եւ մեր կողմից կաշխատենք: Հայդա: Հոպ: Քըս:

(Ամերիկան շներին արձակում ե շղթայից: Նրանց
յետեւից գնում ե... Քըս, քըս, քըս, քըս, հայդա,
կծիր, կծիր»: Լույսը մարում ե):

Սպիտակ լույս:

(Դազգյահներից մեկի վրա նստում ե կապիտա-
լիստը, վահանի յերկու դռնակներից դուրս են
գալիս տերտերն ու կուլակը):

Տ.Ե.Ր.Ա.Ե.Ր.—Ե՛հ, մենք բոլորս, այսպես ասած,

որհնյալ հոգիներս, սիրտը ե ուղեղը սրբազան
Ռուսիայի, իմի յենք հավաքված, այստեղ ենք...

Կ.Ա.Մ.Ի.Մ.Ա.Ր.Ի.Ս.Մ. (ընդմիջելով).—Գործի ան-
ցիր, տեր-հայր, գործի անցիր: Ի՞նչ նորություն:

Տ.Ե.Ր.Ա.Ե.Ր.—Մենք նամակ ենք ստացել Նոյին
կայսերական մեծություններից: Մեզ հրամայ-
ված ե այս բեմից հաղորդել ժողովրդին մի ու-
րախալի լուր: Գալիս ե, գալիս ե մեծ ազատա-
րարը, աստծո ընտրյալն ու ոճյալը: Նշովք նե-
ւի ծնունդ բայլշեվիկներին:

Կ.Ա.Մ.Ի.Մ.Ա.Ր.Ի.Ս.Մ.—Գործի, տեր-հայր, գործի
անցիր: Յես հանձն եմ առնում յետ խել ե ծա-
ռայեցնել իմ ոգտին ձեռնարկությունները,
տրեստները, սինդիկատները, ֆաբրիկաները, գոր-
ծարանները, յերկաթուղագծերը, շոգենավերը,
քարածխի հանքերը, շախտերը: Յես յերկու վո-
տանի անասուններին նորից ստրուկ կդարձնեմ:

Տ.Ե.Ր.Ա.Ե.Ր.—Թող յերկնքի ե յերկնաբնակ-
ների որհնությունը բո՞վըմ լինի, վորդիս:

Կ.Ու.Լ.Ա.Կ.—Յես կայրեմ բոլոր կոոպերատիվ-
ները: Յես ամեն տեղ գյուղերում գինեատեր
կբանամ: Յես յետ կխլեմ իմ ձեռքից առած
հողը, յես կբզկտեմ բոլոր կոմունիստներին, յես
կսպանեմ բոլոր գյուղթղթակիցներին, ուսուցիչ-
ներին, գյուղատնտեսներին, յես... յես...

Կ.Ա.Մ.Ի.Մ.Ա.Ր.Ի.Ս.Մ.—Յես կկառուցեմ հազարա-

վոր բանտեր: Յես քաղաքների բոլոր լապտերները
կվերածեմ կախաղաններ: Յես կգորահավաքեմ
ամբողջ հին վոստիկանութիւնը: Յես գործի
կդնեմ բոլոր ճիւղատները, մահակները, մտրակ-
ները: Միայն թե մենք պետք ե ամուր պահենք
մեր միութիւնը:

Տեր տեր.— Դուք կլինեք մեր հայրը:

Կուլակ.— Իսկ յես՝ ձեր վորդին...

Տեր տեր.— Յես ել՝ սուրբ հոգին:

(Կուլիսի յետեւից դուրս են վազում եմիզրանտն
ու մենշեվիկը):

Եմիզրանտ.— Իսկ յես կլինեմ ձեր հրեշտա-
կը, հրեշտակապետը և փարավոնը:

Մենշեվիկ.— Իսկ յես նորին մեծութիւն
կապիտալի պալատական խարաղանը:

(Տերտերը, կուլակն ու կապիտալիստը ձեւացնում
են խմբական սրբապատկեր՝ ընմի կենտրոնում:
Եմիզրանտը բացում է նրանց զլխին ազգային
յեռագույն դրոշ, իսկ մենշեվիկը դեղնագույն փոք-
րիկ դրոշ, վորի վրա մակագրված ե « $2^{1/2}$ »)

Մենշեվիկ և Եմիզրանտ (միասին կոկորդ
պատռելով).— Ուռռա, ուռռա, ուռռառռառա...
(Հանկարծ լույսը փոխվում ե կապույտի: Չայնա-
տարների (ռուսոր) վրայի լույսերը վառվում են:
Չայնատարներն սկսում են գործել):

Աջակողմի ձայնատար.— Ընկերներ,
իպատասխան դեկավարի մահվան ավելի սեղ-
մենք մեր շարքերը, կոփենք յերկաթե դիսցիպ-
լինա ու տոկունութիւն:

Չախակողմի ձայնատար.— Լենինը մե-
ռավ, բայց կա նրա հիմնած կոմմունիստական
կուսակցութիւնը: Ավելի խտացնենք նրա շուրջը
մեր շարքերը:

Աջակողմի ձայնատար.— Ճնշվածներ ամ-
բողջ աշխարհի, Կոմիտեների դրոշակի տակ պայ-
քարելով, տապալեցեք իմպերիալիզմը:

Չախակողմի ձայնատար.— Լենինի ա-
նունը մեր սրտներում— լարենք մեր կամքը՝ բուր-
ժուազիայի դեմ հաղթանակ տանելու համար:

Աջակողմի ձայնատար.— Բանվորներ,
դեպի կուսակցութեան շարքերը:

Չախակողմի ձայնատար.— Յերիտասար-
դութիւն, մտիւր կոմսոմոլի շարքերը:

Աջակողմի ձայնատար.— Մանուկներ,
մտեք պիոներական շոկատները:

(Բեմի յետեւում լսվում ե գործարանային շշակի
ձայն: Նրան միանում ե յերկրորդը, յերրորդը...
Մեղմութեամբ տարածվում ե գործարանի աղմու-
կը: Աստիճանաբար աճում, ուժեղանում ե: Մի-
ջանի ակնթարթից հետո աղմուկն ու դրդողը

հասնում են վորոտի աստիճանի։ Խմբական սրբանկարը բեմում ցրվում է։ Կապիտուլիստը, տերտերն ու կուլակը կծկվում, կաշում են դազգյաններին։ Եմիգրանտն ու մենշեվիկը սարսափահար գետին են տարածվում նախաբեմում։ Վահանի ծախ դռնակի վարագույրը ըացվում է, յեվ այնտեղից մեկնվում է մի մակագրություն—

ՀԱՄԿՈՄԿՈՒՍ

Գործարանի աղմուկը չի դադարում։ Բեմի վրա գտնվողները խուճապի մեջ են։ Այդ միջոցին վերելից բեմ է ընկնում մի թերթ թուղթ։ Մենշեվիկը առնում է թուղթը յեվ սողալով առաջանում դեպի նախաբեմը։ Գործարանի դղրդոցը ծածկող ձայնով կարդում է)։

Մենշևիկ. — «Ընկեր Լենինի անվան պողպատաձուլական գործարանի բանվորներից դիմում կոմմունիստական բլիշին։— Խնդրում ենք ընդունել կուսակցության մեջ գործարանի բոլոր բանվորներին միանգամից»։

Աղաղակներ. — Ի՞նչ։

— Այդ պրովակացիա յե։

— Կարահուլ...

(Վերից ընկնում է ելի մի թերթ, ապա մյուսը, յերրորդը... Դիմումները թափվում են ծրարներով։

Դիմումների տարափը ծածկում է բեմը։ Խուճապ բեմի վրա գտնվողների մեջ, Վահանի անցքի վերելում հայտնվում է սի պլակատ. —

Խնդրում ենք ընդունել
կոմկուսի մեջ 100 մարդ

Սրան փոխարինում են իրար հաջորդող թվերը—

1000 մարդ

10.000 մարդ

50.000 մարդ

100.000 մարդ

Բուրժուազիան խուճապի մատնված փախչում է)։

Մենշևիկ (փախչելով). — Քաղաքացիներ, բաղաքացիներ, պարոններ։ Մենք դեռևս կարող ենք տանել խաղը։ Սողոսկենք կուսակցության մեջ։ Շտապելուց նրանք չեն նկատի։ Պայթեցնենք կուսակցությունը ներսից։

(Հնչում է քայլերգը։ Չախ կուլիսից, համաչափ քայլերով, դուրս է գալիս բանվորների շարքը՝ յուրաքանչյուրը մի թերթ թուղթ ձեռքին։ Ան-

ընդհատ ժապավենով ներս են լցվում վահանի
այն դռնակից, վորի վրա մակազրված է «Համ-
կովուս»։ Բացվում է վահանի աջ դռնակը։ Նրա
վրա հայտնվում է այս մակազրույթունը—

Կ. Վ. Հ. (զտում)

Վառվում են ճախատարների վրայի լույսերը)։

Ձախակողմի ձայնատար.— Կենտրոնա-
կան Վերահսկիչ Հանձնաժողովի վորոշման հա-
մաձայն կուսակցութունից վտարվում են, վոր-
պես անհարազատ և ներս սողոսկած տարրեր—
(Վահանի աջ դռնակից սկսում են մեկը մյուսի
յետեվից դուրս գալ զանազան տիպեր։ Դուրս են
թռչում եմիգրանտը, մենշեվիկը, կուլակը յեվ այլն)։

Աջակողմի ձայնատար.— Թող կորչեն
կուսակցությունից ներս սողոսկածները։

(Վերեվի անցքում հայտնվում է մի պլակատ)։

200,000 բանվորներ ընդունել կուսակցու-
թյան մեջ—լավագույն հուշարձանն է
Լենինի համար

Ձախակողմի ձայնատար.— Ընկերներ,
սրանք առաջին քալերն են Լենինի դմի դրոշա-
կի տակ։

(Նախորդ պլակատը փոխարինվում է նորերով)։

750.000 անդամ ունի Հ. Կ. Կ. դեկավարի
մահվան յերկրորդ տարեդարձին

1.250.000 կոմյերիտականներ—յերկրորդ
տարեդարձին

1.500.000 պիոներներ առաջ են ընթանում
Լենինի պատգամներով

Աջակողմի ձայնատար.— Ընկերներ, ա-
ռաջ՝ առանց Լենինի—Լենինի պես։

(Բանվորների շարքը շարունակում է մտնել „Հ.Կ.Կ.“
Աշխուժ քալերգ*)։

(Վարագույր)

* Վորտեղ հնարավոր է, լավ է ոգտագործել անպայման յե-
րաժշտախումբ։

ՅԵՐՈՐԳ պատկեր

ՇԱՂԿԱՊ

(Վարազույրի առաջ հայտնվում ե պիոները):

Պիոներ.— Ընկերներ, դուք տեսա՞ք՝ ինչպես
ընդունեցին բանվորները Իլիչի մահվան լուրը
և ինչով պատասխանեցին բուրժուազիայի գրո-
հին, վորը կարծում եր, թե բանվորները գլուխ-
ները կկորցնեն: Բայց նա սխալվեց: Նրանք ի-
րենց չկորցրին, նրանք տեսան, վոր նրանց դե-
կավարում ե Լենինի կուսակցությունը, վորին
փոխարինելու համար աճում ե կոմսոմոլը և
մենք, պիոներներս—պատանի պիոներներս: Մենք
միշտ հաստատ կընթանանք այն գրանիտե ճա-
նապարհով, վոր բացեց Լենինը: Այժմ, ընկեր-
ներ, դուք տեսա՞ք այն, ինչ վոր մոռանալ չեր
թույլ տա ընկեր Լենինը, այն, ինչ վոր նա
ավանդել ե մեզ անդադար ամրացնել:

(Գնում ե: Բացվում ե վարազույրը: Բեմի մի
կողմում կախված ե «Քաղաք» մակագրությունը,
մյուս կողմում՝ «Գյուղ»: Նախաքննում, «Քաղաք»
մակագրության մոտ, կանգնած են քաղաքաբնակ
պիոներները յեվ պիոներուհիները, իսկ «Գյուղ»

մակագրության մոտ՝ գյուղաբնակ տղան ու աղ-
ջիկը: Յերածշտույնը նվագում ե ժողովրդա-
կան յերգի յեղանակը):

Գյուղական տղա (յերգում ե).—

Լսիր, Սոնիա, ինչ անենք,
շուն թակելուց խեր չկա:
Արի մեր ճամբար տանենք
գյուղի տղին, աղջկան:

(Յուրաքանչյուր տան վերջին յերկու տողերը
կրկնում ե ամբողջ խումբը):

Աղջիկ.—

Թող ինձ մերս չխանգարի,
ջահել որս չխավարի,
կալայքարեմ յես համառ
ընկերներով անհամար:

Տղա.—

Միրուն Սոնիա, գործ ե պետք,
գործ սկսենք, ել հերիք.
կարմիր վզկապ ել կապենք,
առաջ գնանք հանդերից:

Յերկուսը միասին.—

Տղերանց հետ քաղաքի
մենք ուս-ուսի կքայլենք.
կաշխատենք ուրախագին,
կսովորենք, կփայլենք:

(Յերածշտուծյունը փոխվում է քայլերգի: Պատանիները նվագի տակ անցնում են նախաբեմ: քաղաքաքնակ յերեխաները գյուղացիների վզերին կապում են թաշկինակ, կրծքներին կապնում նշաններ: Յերածշտուծյունը նորից փոխվում է ժողովրդականի):

Պիոնեւր.—

Ուխա՛յ, լավ եր ու սիրուն
այս ամառը ճամբարում.
բոլորն ուրախ են, ուրախ,
վոր պիոնեւր դարձրինք նրանց:

Պիոնեւր ու հի.—

Են հին ուղին ծռեցինք,
մենք նոր դաշինք կռեցինք,
ջան, փոքրերը գյուղական
մեր յետեից լավ յեկան:

Միասին.—

Պատրաստ յեղիր հիմա դեռ՝
քաղաքում ել պատրաստել
կարմրափողկապ պիոնեւրներ,
Իլլիշ պապի թռռնիկներ:

(Յերածշտախումբը նորից նվագում է քայլերգ: Յերեխաներն անցնում են առաջաբեմ, պատիվ են բռնում: Յերածշտախումբը նվագում է «Պիոնեւրական քայլերգը»):

Բոլորը.—

Մենք հո կռել ենք
ամուր մի դաշինք.
կորչեն բուրժույները,
հին, քեզ խշտիկ:
Մոտ է շրջանը
լուսե դարերի,
պիոնեւրի կանչն է՝

«Միշտ պատրաստ յեղիր»:

Արդեն մեր հայրերը
կռիվն սկսեցին.
մենք ել հոկտեմբերը
համաշխարհային:

Մոտ է շրջանը
ահեղ մարտերի,
պիոնեւրի կանչն է՝

«Միշտ պատրաստ յեղիր»:

Շաղկապն ամուր է,
մի սիրտ ենք, մի ջիւղ.
բերում են կոմսունը
թռռնեն Իլլիշի:
Մոտ է շրջանը
լուսե դարերի,
պիոնեւրի կանչն է՝

«Միշտ պատրաստ յեղիր»:

(Փիգուրային յերթով անցնում են բեմից):

(Վարագույր)

տարում են ֆիզուրային յերթ*, վորից հետո շար-
վում են նախաբեմում՝ յեվ դազգլահների մոտ:
Նախաբեմում կանգնած ե շարքը, կենտրոնում ու-
նենալով իր դեկավարին, վորից աջ ու ճախ գտըն՝
վում են թմբկահարը, գորնիստը յեվ դրոշակները:
Շարքի ամեն մի պիոների կրծքին մեկական տառ,
վորոնք միասին կազմում են հետեվյալ լրգունգը.

ԱՌԱՆՑ ԼԵՆԻՆԻ—ԼԵՆԻՆԻ ՊԵՍ

(Յերածշտախումբը նվագում* և տուշ**, վորից հետո
պիոներները ըարեվ են ըննում):

Ընդհանուր յերգ (Խնտերնացիոնալ).—
Վոչվոք չի փրկի այս աշխաշհը—
վոչ ցար, վոչ սուրբ ու վոչ հերոս.
գծված ե փրկության ճանապարհը
Լենինի հզոր ձեռքերով:
Մի ծայրից մինչև մյուսն յերկրագնդի
տանենք պատգամները նրա ուումը,
կրակում համաշխարհային հրդեհի
յերգենք միաձույլ կրծքերով:
Սա յե վերջին կոիվը
և պայքարը մեր հին:
Խնտերնացիոնալը
աշխարհը կփրկե:

* Կատարել ֆիզկուլտուրայի դեկավարի հետ:

** Լավ կլինի, յեթե լինեն ֆանֆարներ:

(Յերգից հետո բոլորը զույգ-զույգ, առաջին զույգից
սկսած, իջնում են թատերասրահ: Զույգերը յերկու
կողմերից պիտի կանոնավոր: Կերպով միանան
կենտրոնում: Հստակ պտույտներ, հավասար ին-
տերվալներ: «Красная Армия» յերգի յեղանակի տակ
անցնում են դահլիճի միջով):

Բոլորը յերգում են.—

Լենինի գունդ դու,
բայլեր առաջ.
Չանք ե պահանջում
գործը նրա:
Լենինը սրտումդ—
ուժ տուր գործին.
Քայլդ անդհալ միշտ,—
կոմմուն կառուցիր:
Յեվ ով վոր մեզ հետ ե,
մեր դրոշի տակ,—
կոիր, ամրացրու
մեր սերտ միությունը,
հայացքդ վստահ,
քայլերդ հաստատ՝
ընն ե գիտցիր, հաղթությունը

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0319510

9930

ԳԻՆԸ 10 ԿՈՊ.

891.71

Ն-70